

Kirjoita selvästi jokaiseen koepaperiin kysytyt tiedot!

Koulutusohjelmalyhenteet: AUT, BIO, EST, GMA, INF, KEM, KON, KTA, MAK, MAR, PUU, RYK, TFY, TLT, TIK, TUO

1. Mitkä seuraavista joukoista ovat vektoriavaruuksia?

- (a) Välillä $(0, 1)$ määritellyt kahdesti derivoituvat reaalfunktiot.
- (b) Välillä $[0, 1]$ määriteltyjen funktioiden $x \mapsto \sin(k\pi x)$ ja $x \mapsto \cos(k\pi x)$ joukko, kun $k \in \{0, 1, \dots\}$.
- (c) Muotoa (a, b, c) olevien vektorien kokoelma kun a, b ja c ovat positiivisia reaalityyppisiä lukuja.

Perustele vastauksesi.

2. Olkoon V yhden reaalimuuttujan reaalipolynomien muodostama vektoriavaruus. Mitkä seuraavista kuvauksista $A : V \rightarrow V$ ovat lineaarisia? Myönteisessä tapauksessa selvitä myös onko kuvaus injektio tai surjektio. Miksi?

- (a) $A : A(p) = p^{(k)}$, missä $p^{(k)}$ on funktion $p \in V$ k :s derivaatta, $k \in \mathbb{N}$,
- (b) $A : A(p) = p^2$, $t \mapsto (p(t))^2$,
- (c) $A : A(p) = p(2)p$, $t \mapsto p(2)p(t)$.

3. Tarkastellaan välillä $[0, 1]$ määriteltyjen jatkuvien reaalityyppisten funktioiden muodostamaa vektoriavaruutta $V = C[0, 1]$ varustettuna sisätulolla

$$\langle f, g \rangle = \int_0^1 f(x)g(x)dx.$$

Olkoon U polynomien $\{p_1, p_2, p_3\}$ virittämä V :n vektoriavaruus, missä $p_1 : p_1(t) = 1$, $p_2 : p_2(t) = 2t - 1$ ja $p_3 : p_3(t) = 12t^2$.

- (a) Muodosta U :lle ortogonaalinen kanta.
- (b) Määrää funktiota $t \mapsto e^t$, $t \in [0, 1]$ parhaiten approksimoiva funktio aliavaruudesta $sp\{p_1\}$.

4. Tarkastellaan matriisia

$$A = \begin{pmatrix} 8 & 1 & 0 & 0 \\ 1 & 10 & 1 & 0 \\ 0 & 1 & 12 & 1 \\ 0 & 0 & 1 & 10 \end{pmatrix}.$$

- (a) Määrää matriisnormit $\|A\|_\infty$ ja $\|A\|_1$.
- (b) Mikä seuraavista kompleksitason joukoista antaa tarkimman arvion A :n ominaisarvoille: reaaliakselin väli $[7, 14]$ tai $[8, 12]$ tai kuula $\bar{B}(10.5, 3.5)$? Miksi?
- (c) Anna edellisen kohdan perusteella yläraja matriisnormille $\|A\|_2$.